

Reprezentativnost evropských organizací sociálních partnerů: textilní a oděvní odvětví

Shrnutí

Úvod

Cílem této studie je poskytnout informace nezbytné k podpoře odvětvového sociálního dialogu v textilním a oděvním odvětví. Série studií reprezentativnosti, které na žádost Evropské komise provádí středisko EIRO, se snaží určit reprezentativní sdružení sociálních partnerů, která by měla být konzultována podle ustanovení Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Studie tedy stanoví příslušné vnitrostátní organizace sociálních partnerů v textilním a oděvním odvětví za použití přístupu shora dolů (uvedením seznamu členů přidružených k evropským organizacím) a zdola nahoru, tzn. prostřednictvím vnitrostátních dopisovatelů Evropské observatoře pro vztahy mezi sociálními partnery (EIRO).

Účinnost evropského sociálního dialogu závisí na reprezentativnosti vnitrostátních činitelů příslušných pro dané odvětví – evropského sociálního dialogu se mohou účastnit pouze dostatečně reprezentativní sdružení.

Vnitrostátní sdružení se považuje za příslušné zájmové sdružení pro dané odvětví, pokud splňuje tato kritéria: a) oblast působení sdružení se týká daného odvětví; b) uvedené sdružení se buď pravidelně účastní kolektivního vyjednávání v daném odvětví a/nebo je přidruženo k některému příslušnému evropskému zájmovému sdružení.

Evropské sdružení se považuje za příslušné zájmové sdružení pro dané odvětví, pokud je na Komisi vedeném seznamu zájmových organizací, které mají být konzultovány za dané odvětví podle článku 154 SFEU, a/nebo se účastní evropského sociálního dialogu v daném odvětví nebo požádalo o konzultaci podle článku 154.

Definování odvětví

Pro účely této studie je textilní a oděvní odvětví definováno podle Statistické klasifikace ekonomických činností v Evropském společenství (NACE) (Rev. 2), aby

se zajistila mezinárodní srovnatelnost zjištění. Konkrétněji je toto odvětví označeno kódy 13 (výroba textilií) a 14 (výroba oděvů) klasifikace NACE.

Hospodářský kontext

EU-27 je největším světovým trhem textilních a oděvních výrobků, druhým největším světovým vývozcem textilií a třetím největším vývozcem oděvů. Na toto odvětví připadá přibližně 4,5 % výrobní produkce v EU a 7,5 % zaměstnanosti ve výrobě – více než dva miliony zaměstnanců v roce 2011.

Charakteristiky zaměstnanosti

Z hlediska zaměstnanosti je nejvýznamnější činností výroba oděvů, která zajišťuje 1,3 milionu pracovních míst. Více než dvě třetiny pracovníků v oblasti výroby textilií i v oblasti výroby oděvů jsou ve věku 25–49 let a 71 % pracovní síly představují ženy. Většina společností v tomto odvětví jsou mikropodniky – více než 85 % podniků zaměstnává méně než 10 osob. V posledních letech došlo v průměru ke ztrátě 120 000 pracovních míst za rok, což představuje roční pokles o 5 %. Ten se v roce 2010 zrychlil na 7 %. V nedávné době však došlo ke zpomalení průměrného poklesu zaměstnanosti, který v roce 2011 dosáhl pouze 2 %.

Nejnovější vývoj

Textilní a oděvní odvětví procházelo restrukturalizací již před začátkem krize, a to v důsledku těchto faktorů: měnící se poptávky zákazníků, technologického vývoje, nárůstu výrobních nákladů, zvýšení kupní síly maloobchodníků a ekologických záležitostí.

S nižší přidanou hodnotou na jednu zaměstnanou osobu než v mnoha jiných oblastech činnosti čelí toto odvětví náročné na pracovní sílu velké konkurenci nízkonákladových ekonomik a bylo zasaženo liberalizací mezinárodního obchodu. V reakci na to

zahájil evropský průmysl rozsáhlou subdodavatelskou činností nebo přemísťování výroby do zemí s nízkými výrobními náklady, což vedlo ke snížení počtu kvalifikované pracovní síly a urychlení technologické změny.

V 16 zemích, jimiž se zabývá tato studie, se v letech 2001–2011 snížil počet podniků v tomto odvětví, což vedlo k následnému poklesu zaměstnanosti. V České republice, Lotyšsku, Slovensku a Španělsku zaměstnanost poklesla, přestože počet podniků vzrostl. Podíl zaměstnanců v odvětví zůstal v letech 2001–2011 stejný ve všech zemích, kromě Rakouska (kde vzrostl z 69 % v roce 2001 na 94 % v roce 2010) a Maďarska a Švédska (kde zůstal stabilně na 100 %). V letech 2001 až 2011 zaznamenalo zvýšení zaměstnanosti pouze Lucembursko. Od roku 2008 do posledního čtvrtletí roku 2010 ubylo v daném odvětví celkem 644 500 pracovních míst.

Zastupování zájmů na vnitrostátní úrovni

Odborové svazy

Počet aktivních členů odborových svazů se v Evropě velmi liší a pohybuje se od více než 2,2 milionu členů svazu IG Metall v Německu po pouze několik desítek členů sdružení PSPKM v Řecku. Celkem bylo v daném odvětví identifikováno 76 odborových svazů, které splňují kritéria pro zařazení do studie reprezentativnosti. V 33 % zemí existuje v daném odvětví pouze jeden odborový svaz. V 15 % zemí jsou to dva odborové svazy a v 22 % zemí tři odborové svazy v daném odvětví. V 30 % zemí existují čtyři nebo více odborových svazů v daném odvětví. To svědčí o celkově roztržité scéně, přes převahu pluralitních sdružení zaměstnanců.

Organizace zaměstnavatelů

Celkem bylo v daném odvětví identifikováno 52 organizací zaměstnavatelů v 22 zemích. Všechny tyto organizace jsou členy konfederace EURATEX, sdružení zaměstnavatelů na úrovni EU. Kypr, Irsko, Lucembursko, Malta a Slovensko nemají žádné odvětvové sdružení zaměstnavatelů, zatímco v Estonsku, Lotyšsku a Polsku se odvětvové organizace neúčastní kolektivního vyjednávání. V 10 z 22 zemí, které mají organizace zaměstnavatelů, existuje pouze jedna taková. V sedmi zemích existují dvě organizace zaměstnavatelů, v jedné zemi (v Belgii) existují tři a ve čtyřech zemích čtyři. U organizací zaměstnavatelů jsou pluralitní sdružení méně častá než u odborových svazů.

Co se týče účasti ve veřejné politice, konzultují úřady 89 % organizací zaměstnavatelů, pro něž jsou dostupné příslušné údaje. Organizace

zaměstnavatelů jsou konzultovány ve všech zemích (kde existují) kromě Řecka, i když tato praxe není v některých zemích systematická.

Kolektivní vyjednávání

Situace v kolektivním vyjednávání je v rámci EU silně polarizovaná. Zatímco 10 zkoumaných zemí zaznamenalo vysokou míru kolektivního vyjednávání (více než 80 %), v osmi zemích představuje tato míra maximálně 20 %.

Zastupování zájmů na evropské úrovni

Organizacemi textilního a oděvního odvětví, které Evropská komise uvádí jako organizace sociálních partnerů, které by měly být konzultovány podle ustanovení článku 154 SFEU, jsou svaz IndustriALL Global Union a Evropská oděvní a textilní konfederace (EURATEX).

IndustriALL je přidružen k Evropské konfederaci odborových svazů (EKOS) a zastupuje 194 vnitrostátních organizací a 7 314 027 pracovníků z 39 evropských zemí. Má 47 přímo přidružených organizací v textilním a oděvním odvětví, z nichž 45 se účastní kolektivního vyjednávání v rámci odvětví, a zahrnuje 24 z 26 zemí, které uvádějí existenci odborových svazů v daném odvětví.

Konfederace EURATEX, jejíž federace na úrovni členských států zastupují více než 180 000 podniků a více než 1,8 milionu pracovních míst, patří pod Alianci pro konkurenceschopný evropský průmysl. Tato aliance má 25 přímo přidružených organizací, z nichž se 23 účastní kolektivního vyjednávání v rámci odvětví, a zahrnuje 20 z 22 zemí, které uvádějí existenci organizací zaměstnavatelů v daném odvětví.

Závěry

Analýzy textilního a oděvního odvětví v EU-27 provedené metodami shora dolů a zdola nahoru naznačují, že svaz IndustriALL a konfederace EURATEX je třeba považovat za nejvýznamnější zástupce zaměstnanců a zaměstnavatelů v rámci EU, a tudíž je nutno je konzultovat podle ustanovení SFEU, zejména z toho důvodu, že na obou stranách daného průmyslového odvětví nebylo možné nalézt žádné jiné celoevropské činitele se srovnatelným počtem členů.

Další informace

Zprávu *Representativeness of the European social partner organisations: Textiles and clothing sector* (Reprezentativnost evropských organizací sociálních partnerů: textilní a oděvní odvětví) naleznete na adrese <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1302024s/index.htm>

S žádostmi o další informace se můžete obrátit na Camillu Galli da Bino, pracovníci pověřenou poskytováním informací, prostřednictvím e-mailové adresy gdb@eurofound.europa.eu